

Mi n Đi n : M t s m c a n a v i

Lãnh t đ i l p Mi n Đi n Aung San Suu Kyi đ c m t em bé t ng hoa khi bà đ n phi tr ng Yangon ngày 25/03/2012.
REUTERS/Soe Zeya Tun

V đ tài chính tr , t ph san Đ a – Chính tr c a báo Le Monde s ra ch nh t-th hai (25-26/03) quan tâm đ n tình hình b u c b sung t i Mi n Đi n, di n ra vào ngày 01/04 s p đ n.

V i bài vi t đ « Mi n Đi n : M t s m c a n a v i », báo Le Monde s k t l i b i c nh đ n đ n quy t đ nh m c a chính tr c a ch đ t ng b xem là đ c tài quân s . Bài vi t xoáy quanh b n v n đ chính. Th nh t, tình hình chính tr c a đ t n c. Bài báo cho bi t, cu c tuy n c bán ph n l n này s b u l i 48 trong t ng s 664 gh , cho Ngh vi n và H i đ ng các vùng, nh m thay th các Ngh sĩ đ c b nhi m vào các v trí trong chính ph .

Le Monde cho r ng, đ c thua c a b u c l n này mang m t t m vóc r t quan tr ng.

Sau m t th i gian dài b chính quy n Mi n Đi n qu n thúc t i gia (t năm 1989 đ n 2010), đây là l n đ u tiên bà Aung San Suu Kyi quay l i tham gia tranh c . Xin nh c l i là lãnh t phe đ i l p và gi i Nobel Hòa bình, bà Aung San Suu Kyi đã kêu g i t y chay đ t t ng tuy n c vào tháng 11/2010.

Kết quả là, bầu cử đã diễn ra trong gian lận, đồng Đoàn kết và Phát triển Liên Bang (USDP) do quân đội thành lập đã chiếm được 76% ghế tại cả hai vị trí còn đồng Liên đoàn Quốc gia vì Dân chủ của bà Aung San Suu Kyi thì bị gạt bỏ.

Theo bài báo, mùa hè năm 2011 đã đánh dấu sự khởi đầu của một chính trị, kể từ sau cuộc đảo chính năm 1962.

Đồng thời Thein Sein đã bắt đầu gây ngạc nhiên cho các nhà quan sát nước ngoài và các nhà lãnh đạo phương Tây. Ông liên tục đưa ra những tín hiệu cho thấy thiện chí thực hiện cải cách.

Bản thân bà Aung San Suu Kyi đã đồng ý gặp đồng thời Thein Sein và những nhà lãnh đạo cao cấp khác của chính phủ.

Tuy nhiên, bài báo cũng cho biết, dù bà Aung San Suu Kyi tỏ ra tin tưởng vào những lời hứa của chính phủ, nhưng Le Monde cũng nhận thấy rằng đồng USDP của các cựu đồng lãnh đạo chính phủ đã sở hữu 25% số ghế tại Nghị viện (25% số ghế).

Liệu có một chính trị thực sự hay không ?

Tóm tắt của bài này, Le Monde đặt câu hỏi thứ hai « liệu có một chính trị thực sự hay không ? ».

Đối với phương Tây, bầu cử lần này là một phép thử quan trọng.

Trong khi những nhà quan sát theo dõi sát tiến trình bầu cử, thì có những dấu hiệu đáng ngờ xuất hiện : phe đối lập của bà Aung San Suu Kyi gần đây tố cáo có những hành vi bất thường trong chiến dịch vận động tranh cử của đồng USDP nhằm ép người dân phải đi bỏ phiếu-tính hay danh sách cử tri bị bỏ qua v.v...

Nhưng theo Le Monde, mà cả chính trị là có phần nào thật. Tuy nhiên các thành viên đoàn quân sự tại giải đấu, sẽ ra đi cả viên tướng là anh Than Shwe, cho đến viên tướng đang tham chiến là ông Thein Sein liên tục đưa ra những thông báo cải cách. Kết quả là ban hành đạo luật về thành lập công đoàn tự do, luật bầu cử, giảm bớt các biện pháp kiểm duyệt, trả tự do cho các tù nhân chính trị, và các viên chức cho ngành án xây dựng thủy điện, một công trình do Trung Quốc đầu tư nhằm gây nhiễu loạn trong nước.

Le Monde ghi nhận những đưa đẩy của các thông báo đưa ra để các nhiễu loạn mà gây bằng hoàng cho giới quan sát. Dù rằng phần đông những ý kiến này vẫn còn phải chờ các chứng minh bằng thực tế.

Tuy nhiên, bài báo cũng lưu ý rằng, một điều rõ ràng trong Hiến pháp 2008 quy định rõ trong trường hợp có khủng hoảng, Tổng tham mưu trưởng và có quyền lên nắm quyền.

Vấn đề thực tế chính là việc giải quyết tranh chấp với các bộ tộc thiểu số.

Theo thống kê thì các bộ tộc thiểu số chiếm đến 30% dân số Miền Đông. Một báo cáo của Tổ chức Nhân quyền (Human Rights Watch) công bố hôm 20 tháng ba vừa qua lên án quân đội Miền Đông có hành vi « cưỡng hiếp và tra tấn » các thành viên dân tộc bang Kachin, ở phía Bắc Miền Đông. Le Monde cho biết, sau 15 năm đình chiến, các cuộc giao đấu lại xảy ra giữa quân đội chính phủ và quân đội độc lập Kachin (KIA) kể từ mùa xuân năm 2011.

Dù vậy, Le Monde cũng ghi nhận rằng từ nhiễu loạn tháng nay, chính quyền Miền Đông đã nỗ lực thúc đẩy thuyết với để di dời các nhóm vũ trang thuộc các bộ tộc thiểu số. Nhất là với các người Karen, Shan, Mon và Kachin. Tuy nhiên, đàm phán với các bộ tộc Kachin thất bại cũng chứng tỏ cho thấy là thỏa thuận ngừng chiến với các bộ tộc khác là rất bất khả thi.

Do đó, trong xu hướng bình định này, tranh luận sẽ phải xoay quanh vấn đề bản chất của hệ thống đất nước theo kiểu hậu đế chế. Hiện tại, do vẫn chưa có một lịch trình chung, để di dời các bộ tộc yêu cầu phải cho các hiệp hội liên bang thất bại.

Nh ng theo nh n xét c a Le Monde, chính quy n khó có th mà ch p nh n vi c giao quy n quá l n cho các bang t c ng i thi u s . Do khó khăn b t ngu n t trong l ch s : biên gi i c a qu c gia này chính là s k th a t th i thu c đ a Anh qu c.

Kinh t cũng là m t đ ng c cho m c a chính tr

Sau cùng, kinh t cũng là m t đ ng c cho vi c m c a chính tr . 50 năm d i s cai tr đ c tài đã tàn phá n n kinh t đ t n c, vì tr c khi đ c l p, Mi n Đ i n là m t trong nh ng n c giàu có nh t c a khu v c.

Các c u t ng lĩnh đang n m quy n cũng nh n th y r ng đã đ n lúc ph i c i b l p quân ph c và ch m đ t tình tr ng cô l p ngo i giao.

M t k ho ch t h u hóa n n kinh t đã đ c th c hi n t h i mùa đông năm 2010. Nh ng nó ch mang l i cho nh ng ng i thân c n c a gi i t ng lãnh và v n ch a k t g n đ c v i n n kinh t th tr ng.

N n kinh t đ t n c v n còn r t s khai. Th nh ng, trao đ i th ng m i th gi i đã đ t đ c 8,8 t đô-la trong năm 2010-2011, trong khi đó, đ u t n c ngoài vào cũng tăng lên g p đôi trong cùng giai đo n.

Cu i cùng, m t trong nh ng nguyên nhân cho vi c m c a chính tr chính là ý mu n m r ng quan h kinh t v i n c ngoài.

Cho đ n gi Mi n Đ i n v n là m i quan h đ n ph ng v i Trung Qu c, đ ng minh quan tr ng nh t c a Mi n Đ i n. K t qu b u c minh b ch vào ngày 01/04 s p đ n có tính ch t quy t đ nh cho chính quy n nh m thuy t ph c M và Liên minh châu Âu d b l nh tr ng ph t kinh t đang đề n ng lên Mi n Đ i n. Vì v y, chính quy n c n ph i ch ng t r ng h đang gi i i h a th c hi n dân ch hóa đ t n c.

Bức Triều Tiên : Căng thẳng lại tăng lên và vấn đề hạt nhân

Cũng liên quan đến thời sự châu Á, chuyên mục quốc tế của báo Le Figaro cho biết « Căng thẳng lại tăng lên và vấn đề hạt nhân của Bắc Triều Tiên ».

Theo bài báo, tổng thống Mỹ Barack Obama lên tiếng cảnh báo Bình Nhưỡng trong khi Hội nghị quốc tế về an ninh hạt nhân khai mạc tại Seoul.

Le Figaro cho rằng chuyên đi thăm khu vực phi quân sự nhằm giảm biên giới hai miền Triều Tiên của ông Obama nhằm tái khẳng định sự đồng hành chắc chắn của Mỹ với đồng minh Hàn Quốc.

Trong khi đó, Bắc Triều Tiên lại bắt đầu khiêu khích cộng đồng quốc tế khi tuyên bố hôm 16/03 vừa qua sẽ cho phóng missile mang vỏ tinh « với mục đích hòa bình » để mừng sinh nhật thọ 100 của cố lãnh đạo Kim Nhật Thành, người sáng lập nước Triều Tiên. Lại tuyên bố đưa ra ngay trước lúc Hội nghị quốc tế về an ninh hạt nhân khai mạc hôm nay, tại Seoul, Hàn Quốc.

Ngày lập tức, Mỹ, Hàn Quốc và Nhật Bản đã lên tiếng phản đối, xem đây là một hành động thách thức địa phận do thám xa ngầy trang, ngang nhiên trước mắt Hội đồng Bảo an Liên Hiệp Quốc.

Theo Le Figaro, vấn đề « tên lửa Bắc Triều Tiên » sẽ là chủ đề tranh luận chính cho 53 nước tham dự phiên họp và cuộc chiêng khua ngạo hạt nhân.

Ông Obama sẽ đàm phán các đồng nghiệp Nga và Trung Quốc của mình, là ông Dmitri Medvedev và Hồ Cẩm Đào, gây áp lực lên nhà lãnh đạo trẻ Kim Jong Un để Bắc Triều Tiên từ bỏ chương trình phóng vỏ tinh.

Vừa qua, Mỹ đã cho đồng loạt chiêng trình trình triển khai nhân đạo mà họ đã cam kết.

Trước đó, Mỹ đã đột ngột thả thu n này với Bộ Tri u Tiên, để i i Bình Nh ng ph i t m đ ng ch ng tr ã h t nh n c a mình. Hoa K cam k t là s có « hành đ ng m nh h n » n u nh Bình Nh ng không t b d án c a mình. C v n đ c bi t c a T ng th ng Obama c nh báo « s là m t sai l m to n » n u nh Bình Nh ng v n t p t c.

Theo m t ngu n tin quân s Hàn Qu c, thì đ ng nh i đe d a này không làm cho ch đ c a Kim Jong Un e s , vì Bình Nh ng v a cho hoàn thành xong t ng chính c a tên l a t i b phóng Dongchang-ri.

V ph n mình, Bình Nh ng đã lên t ng thách th c các nhà lãnh đ o tham d H i ngh . Bộ Tri u Tiên c m các bên tham d không đ c đ c p đ n ch ng tr ã h t nh n n u không thì s b tr đ a. M i thông cáo đ c p đ n h s h t nh n Bộ Tri u Tiên s t ng đ ng v i m t "l i tuyên chi n".

Ngay l p t c, tuyên b này đã gây ra m t chu i ph n ng dây chuy n t i châu Á. Nh t B n s cho tri n khai các tàu khu tr c có trang b gi àn pháo ch ng tên l a. T ng th ng Hàn Qu c Lee Myung Bak cũng thông báo cho bi t có ý đ nh m r ng ph m vi ho t đ ng c a các tên l a đ v t quá gi i h n 300 km.

Trong khi đó, Trung Qu c c m th y b i r i tr c hành đ ng c a ng i anh em c ng s n c a mình. Bộ Kinh cũng không m y hài lòng khi th y các n c đ ng minh c a M tái trang b vũ khí nên ch bi t kêu g i các bên « gi ã bình t ã ».

Nh ng Le Figaro cũng nh n th y r ng ã nh h ng c a Trung Qu c lên Bộ Tri u Tiên cũng r t h n ch . B i l , theo nh gi i thích c a m t chuyên gia thu c nhóm International Crisis Group, thì « đ u tiên h t, vi c phóng tên l a tr l i cho m t m c tiêu ch y u v chính tr n i b nh m c ng c quy n l c c a nhà lãnh đ o tr Kim Jong Un ».

T i Iran, v n h c đang có s chuy n đ i

Trong lãnh v c văn hóa, báo Libération cho bi t là « t i Iran, v n h c đang có s chuy n đ i ». Theo bài báo, công tác ki m duy t chú tr ng đ n vi c truy tìm nh ng t ng b c m do Nhà

những cái gọi là giáo quy định.

Libération nhận xét, các tài liệu sách vở thì vì ngày càng nghèo nàn. Việc xuất bản hay dịch sách ngày càng chậm rãi khiến duy nhất gặt gao từ Bộ định hình những Hài giáo, một số của Bộ Văn hóa Iran.

Bài báo cho biết tất cả những người nào có liên quan đến ý nghĩa « tiêu thụ rượu », « tình yêu », « giới tính » hay « thân thể » đều nằm trong định nghĩa của những bộ phận duy nhất.

Một nhà dịch thuật, cũng là người phê phán việc sử dụng các tác phẩm phim ảnh thuật lại cho Libération biết trong các văn bản, những người « làm tình » bị thay thế bằng thuật ngữ « thỏ o luồn », « tình dục » bằng « quan hệ bằng hơi », « cognac » hay « whisky » bằng « thức uống ». Cũng theo người này, danh sách các từ bị cấm ngày càng dài thêm trong thời gian gần đây.

Libération cho biết, sự phát triển tin học đã tạo thuận lợi cho công tác kiểm duyệt, bởi vì các bản thảo gửi đến được kiểm duyệt sớm.

Như vậy, các nhà kiểm duyệt sẽ càng dễ dàng dò tìm những từ cấm hèn. Một nhà văn Iran giới thích rằng « [...] kiểm duyệt không hề định hình quy định bởi một đạo luật nào. Thực chất, giới phép xuất bản bị hạn chế cũng không hề định hình báo trước và không ai cho biết một giới thích nào ».

Theo Libération, trong con mắt các nhà cầm quyền, các câu chuyện có thể gây xáo động thì bị cấm và làm suy yếu tín ngưỡng của người đức. Cũng theo lời nhận định của văn nhà văn trên, « khuôn viên đức định ngày càng khép kín, người ta không còn có sự tiếp xúc với thế giới mới ».

Libération còn cho biết, tình trạng khép kín còn xảy ra ở những lãnh vực khác.

Vừa qua, chính quyền còn cho thực hiện cách các trường dạy đức qua việc Hài giáo hóa với các chương trình học trong các ngành báo chí, khoa học chính trị, văn học, tâm lý, luật, kinh

t, lch s và trit h c. Đin hình là v sa th i giám đ c H c vi n Tri t h c Iran, ng i cu i cùng theo xu h ng đ c l p. Thay vào v trí này là m t v quan ch c tôn giáo, thân c n c a lãnh t T i cao Ali Khamenei.

Trong khi đó, b n thân Giáo ch Khomeini cũng r t uyên thâm v th gi i sách. Th nh ng, Libération cho r ng, d ng nh lãnh t T i cao này có v r t nh y c m v i vai trò c a khoa h c nhân văn và văn h c trong xã h i.

Tuy nhiên, đ u quan tâm nh t chính là s ph n c a các nhà xu t b n t do. Theo bài báo, m t s nhà xu t b n đã nh n đ c l nh ph i đóng c a. M t s khác thì không đ c nh n tr c p gi y, m t đ c quy n dành cho nh ng nhà xu t b n nào ch u h p tác v i B đ nh h ng H i giáo.